

Soutěž Quarry Life Award odložena, ale projekty pokračují

Text: Kristýna Šebková, Lubor Laichman

Začátek roku 2020 je neobvyklý i pro nás a naši soutěž Quarry Life Award – soutěž skupiny HeidelbergCement na podporu biodiverzity v lomech a pískovnách a propojení těchto míst s okolní komunitou. Z důvodu ochrany zdraví soutěžících i našich zaměstnanců a zajištění korektnosti soutěže jsme museli odložit pátý ročník, který měl být vyhlášen v květnu tohoto roku napříč 25 státy po celém světě včetně České republiky. Vyhlášení soutěže je přesunuto na rok 2021, ale Českomoravský štěrk i Českomoravský cement pokračují v projektech, které byly realizovány v rámci čtvrtého ročníku této soutěže.

▼
Včelín s úlovou
váhou

Mezi hlavní projekty patří *Měření sezónní aktivity včelstev ve vztahu k celkové biodiverzitě lomu* na včelínech v našich lomech a pískovnách v Mokré u Brna, Hrabůvce u Hranic na Moravě, v Tovačově a Opatovicích u Vyškova. Řešitelem tohoto projektu je ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády, který aktivitu včelstev měří pomocí čidel (například teplotních) a pomocí úlových vah. Zároveň propojuje výsledky z měření váhy, teploty a vlhkosti uvnitř i vně úlů s výsledky monitoringu doby květu v blízkém i vzdáleném (0,5 a 1 km) okolí úlů. Čidla i váhy jsou napájeny solárním kolektorem a data jsou přenášena on-line na webovou stránku <http://www.pshhady.cz/sledovane-lokality>. Projekt započal v roce 2018 v lomu Mokrá u Brna a v roce 2019 byl rozšířen na další lomy, kde péči o úly a včely a monitoring kvetoucích rostlin provádí naše včelařské dětské kroužky pod záštitou místních základních organizací Českého svazu včelařů. V rámci projektu byl zároveň uskutečněn překvapivý nález desítek samic kriticky ohrožené včely – maltářky zední v lomu Mokrá. Tato včela se v současnosti nachází pouze v Lounském středohoří a na Pálavě. Projekt získal nejvyšší mezinárodní cenu v rámci čtvrtého ročníku soutěže Quarry Life Award a Česká republika se tak stala jedinou zemí skupiny Heidelberg Cement, která získala toto nejvyšší ocenění již dvakrát.

Plynule pokračuje i biologický průzkum v pískovně v Plané nad Lužnicí, jehož řešiteli jsou studenti vysokých škol Jakub Vácha a Šimon Zeman. Jejich projekt – *Jak geodiverzita ovlivňuje méně známé skupiny bezobratlých a ekosystémy pískoven* – nevyhrál pouze národní cenu soutěže Quarry life

▲ Solární panel pro úlovou váhu

▼ Hády – projekt Včely v lomu

▼ Biologický průzkum vodních bezobratlých v pískovně Planá nad Lužnicí studentem Jakubem Váchou

*Planá nad Lužnicí –
ponechané biotopy
bez zalesnění*

*Natáčení medailonku s vítězi
soutěže Česká hlavička
v Plané nad Lužnicí*

award v kategorii: vědecko-výzkumné projekty, ale taktéž získal Mimořádnou cenu společnosti Veolia v kategorii Ochrana životního prostředí v soutěži Česká hlavička. Zároveň získal tento projekt cenu města Soběslav. Na

základě průběžných výsledků z monitoringu probíhají kroky vedoucí ke změně plánu sanace a rekultivace pískovny, které mají zajistit ponechání nejcennějších biotopů z hlediska biodiverzity v současné podobě, zajistit následnou péči v rámci managementových opatření na každoroční přípravu stěny pro hnízdění břehulí říčních a také zajistit pravidelné obnažování písčitého povrchu pro bezobratlé či sečení rákosů a úpravu tůní pro jarní rozmnožování obojživelníků. Díky projektu byl i zde uskutečněn unikátní nález, a to kříše *Cantoreanus olarinus* zařazeného do Červeného seznamu.

Projekt studentů z Gymnázia Chotěboř, zabývajících se návrhem edukativních materiálů a prvků rekreačního a vzdělávacího charakteru

v prostoru geologicky zajímavého lomu Pohled, pokračoval v roce 2019 výzkumem fyzikálních a chemických vlastností vod a nerostů vzniklých sekundárně ve vodách lomu. Studenti Eliška Ondráčková a Matěj Moravec výzkum v aktivním lomu Pohled prováděli v rámci odborné středoškolské činnosti a účastní se na konci tohoto školního roku soutěže středoškolských projektů. Cílem výzkumu bylo zjištění, zda důlní voda nacházející se v lomu, která má být po ukončení činnosti lomu využita ke koupání pro veřejnost, neobsahuje rizikové látky, jež by mohly potenciálně ohrozit zdraví lidí. Díky podrobnému výzkumu obsahu prvků olova, mědi, síry, zinku či železa studenti zjistili, že důlní voda v lomu Pohled riziková není.

Ve štěrkopískovně v Bytči na Slovensku proběhl v roce 2018 mezioborový projekt, který spojil krajinářsko-vědní obory s těmi celospolečenskými. Řešitelé byli odborníci z různých vědních oborů a výsledkem jejich práce byla konkrétní managementová opatření jak na podporu biodiverzity ve štěrkopískovně, tak na podporu společenské odpovědnosti vůči veřejnosti a místní komunitě. Mnohé z těchto návrhů jsme začali od roku 2019 prakticky realizovat. Jedná se např. o likvidaci invazních druhů rostlin, jichž lze ve štěrkopískovně nalézt až 14 druhů. Tuto činnost zajišťuje Rezekvítek, z. s. Dále jsou to připravené projekty na rozběhnutí včelařského kroužku s místní základní školou či výsadby ovocné aleje na břehy těžebních jezer.

Všechny podporované projekty jsou součástí dlouhodobé koncepce udržitelného rozvoje naší společnosti a téma biodiverzita je důležitou součástí *Závazků udržitelného rozvoje*

2030, které společnost HeidelbergCement vyhlásila v roce 2017. Cílem není pouze podpora samotné biodiverzity v našich těžebních místech, ale také představení lomů a pískoven jako přírodně zajímavých míst v naší krajině, a pokud je to možné i propojení místních komunit s těmito místy. Máme za sebou již celou řadu úspěšných projektů, o čemž se zájemci mohou přesvědčit na stránkách www.nase-biodiverzita.cz. Přehled všech projektů soutěže Quarry Life Award je na stránkách www.quarrylifeaward.cz. ■

Odběr vod probíhá v rámci středoškolské odborné činnosti studentů E. Ondráčkové a M. Moravce z Chotěbořského Gymnázia

Likvidace invazních druhů rostlin ve štěrkopískovně Bytča pracovníky ze spolku pro ekologickou výchovu Rezekvítek

